

FAIR SHARE?

NAAR EEN STERKERE VERANKERING
VAN HERVESTIGING IN BELGIË

JULI 2021

INHOUD

1. Inleiding	3
2. Hervestiging in globaal perspectief	5
2.1. Hervestigingsnoden nemen toe	5
2.2. Internationaal kader	6
2.3. Groeiende kloof tussen noden en aanbod	7
2.4. Europese belofte niet ingelost	10
2.5. Landen met minste middelen nemen grootste verantwoordelijkheid	10
3. Hervestiging in België	12
3.1. Schommelende aantallen	12
3.2. (Belgische) hervestiging maakt een verschil	15
3.3. Een groeipad voor de Belgische hervestiging	17
3.4. Het hervestigingsproces	19
4. Aanbevelingen	25

METHODOLOGIE

Dit rapport kwam tot stand aan de hand van literatuuronderzoek, interviews met betrokken actoren en focusgroep-gesprekken met in totaal 11 Syrische vluchtelingen die hervestigd werden uit Libanon, Jordanië en Turkije. Het gaat om mensen die in België toekwamen in 2017, 2018 en 2019. Deze gesprekken gingen door in mei en juni 2021. Om de anonimiteit van de deelnemers te waarborgen werden niet alleen hun namen weggelaten, maar ook de precieze data van vertrek en aankomst aangepast.

SAMENVATTING

Via hervestiging wordt internationale bescherming geboden aan vluchtelingen in de meest kwetsbare posities. In de laatste tien jaar is de nood aan hervestiging enorm toegenomen. Op dit moment zijn volgens de VN-Vluchtelingenorganisatie UNHCR ongeveer 1,445 miljoen mensen in dringende nood aan hervestiging. Ondanks internationale afspraken daalt het aantal plaatsen dat landen ter beschikking stellen. In 2019 werd slechts tegemoet gekomen aan 4,5% van de hervestigingsnoden. In 2020 nauwelijks 2,4%. Zo wordt de beschermingskloof steeds groter. Lage inkomenslanden dragen veruit de grootste verantwoordelijkheid in de opvang van mensen op de vlucht. Het Belgische programma van hervestiging kende de laatste jaren sterke schommelingen. Vooropgestelde engagementen werden vaak niet nagekomen. In dit rapport berekenen we wat voor het Belgische hervestigingsprogramma een 'fair share' is in verhouding tot de internationale noden. Aan de hand van focusgroep-gesprekken onderzoeken we de kwaliteit van het Belgische programma, zowel voor vertrek als na aankomst in België. We sluiten af met beleidsaanbevelingen voor de Belgische overheid om het programma te versterken.

COLOFON

Redactie: Flor Didden (11.11.11), Emma Lamoulie (11.11.11)

Met medewerking van: Hamid Al Sino (Caritas International), Tom Devriendt (Caritas International), Sofie De Mot (Caritas International), Salim Sebaa (Caritas International), Veerle Steppe (Caritas International), Naima Charkaoui (11.11.11), Willem Staes (11.11.11), Clément Valentin (CIRÉ), Jessica Blommaert (CIRÉ), Joost Depotter (Vluchtelingenwerk Vlaanderen), Thomas Willekens (Vluchtelingenwerk Vlaanderen)

Vormgeving: Betty Bex - Metronoom • **Foto cover:** © Isabel Corthier - Caritas International

Verantwoordelijke uitgever: Els Hertogen, Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel

1. INLEIDING

Wereldwijd zijn 82,4 miljoen mensen op de vlucht. Nooit eerder was dat aantal zo hoog. Langdurige crisissituaties zorgen ervoor dat steeds meer mensen niet terug kunnen naar hun land van herkomst. 76% van de vluchtelingen leeft meer dan vijf jaar in een situatie van ontheemding.

Miljoenen mensen die oorlog en vervolging moesten ontvluchten zien hun lijdensweg daarna alleen maar verdergezet. Vaak nog vele jaren met verdere fysieke en mentale schade tot gevolg. Ze riskeren verdrinking in een zoektocht naar bescherming, verblijven in tentenkampen, mensonwaardige detentiecentra of in dorpen en steden in buurlanden waar ze nauwelijks bescherming vinden, laat staan perspectieven om een toekomst uit te bouwen. De overgrote meerderheid van de mensen (86%) wordt opgevangen in lage-inkomenslanden.¹

De overgrote meerderheid van de mensen (86%) wordt opgevangen in lage-inkomenslanden

Een onaanvaardbare situatie die schreeuwt om duurzame oplossingen en internationale solidariteit. Een van die duurzame oplossingen is de hervestiging van vluchtelingen. In dit rapport doen we een voorstel voor het aantal mensen dat België tijdens de volgende jaren zou moeten hervestigen. We kijken ook naar de kwaliteit van het Belgische programma van hervestiging en doen aanbevelingen naar de overheid om het programma te versterken.

WOORDENLIJST

Hervestiging is het selecteren en overbrengen van vluchtelingen van een land waar zij bescherming hebben gezocht naar een derde land. De maatregel moet een oplossing bieden voor diegenen die niet kunnen terugkeren naar hun land van herkomst en evenmin afdoende bescherming kunnen krijgen of geen lokale integratieperspectieven hebben in het eerste land van opvang. Via hervestiging wordt bescherming geboden aan de meest kwetsbare vluchtelingen in de wereld. Het is ook een instrument om solidariteit te tonen met landen in conflict-regio's die vaak een disproportioneel hoge verantwoordelijkheid dragen. Het is een van de drie '**Duurzame Oplossingen**' die de Verenigde Naties naar voor schuiven voor de bescherming van vluchtelingen.²

Een **vluchteling** is een persoon die zich buiten zijn land van herkomst bevindt, en die de bescherming van dat land niet kan of wil invoeren omdat hij vreest voor vervolging omwille van zijn etniciteit, religie, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep, of politieke overtuiging.

Subsidiaire bescherming wordt geboden aan iemand die niet voor de vluchteling-status in aanmerking komt, maar die bij terugkeer een reëel risico van ernstige schade zou lopen. Deze schade kan bestaan uit doodstraf of executie, foltering, onmenselijke of vernederende behandelingen en de bedreiging van het leven, als dit gebeurt als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een internationaal of binnenlands gewapend conflict.

Een **verzoeker om internationale bescherming** (vroeger 'asielzoeker' genoemd) is een persoon die in een land een aanvraag indient om bescherming te krijgen op grond van het Internationaal Vluchtelingenverdrag of de subsidiaire bescherming.

Intern ontheemde Personen ("Internally Displaced Persons", IDPs) zijn mensen die binnen de eigen landsgrenzen op de vlucht zijn.

Relocatie is een intra-Europees solidariteitsmechanisme dat de voorziet in het overbrengen van vluchtelingen of verzoekers om internationale bescherming van een EU-lidstaat naar een andere lidstaat.

2. HERVESTIGING IN GLOBAAL PERSPECTIEF

De internationale nood aan hervestiging neemt elk jaar toe. Ondanks internationale afspraken daalt het aantal plaatsen dat landen ter beschikking stellen. Zo wordt de beschermingskloof steeds groter. Lage inkomenslanden dragen veruit de grootste verantwoordelijkheid in de opvang van mensen op de vlucht.

2.1. HERVESTIGINGSNODEN NEMEN TOE

Eind 2020 bedroeg het **aantal mensen op de vlucht 82,4 miljoen**. Dat aantal was nog nooit zo hoog. Recente conflicten en crisissituaties (zoals in Venezuela en de Sahel) komen bovenop ondertussen chronische conflicten zoals in Afghanistan, Syrië en het Oosten van Congo (DRC) en doen het aantal jaar na jaar toenemen. Veel langdurige conflicten en situaties van onveiligheid maken het onmogelijk voor mensen om op een veilige, vrijwillige en waardige manier terug te keren naar het herkomstland. In 2020 konden slechts 251.000 vluchtelingen terugkeren naar hun herkomstland. Terwijl er naar schatting 11,2 miljoen nieuwe mensen ontheemd werden. De meesten daarvan gingen op de vlucht in eigen land. 1,4 miljoen mensen zochten bescherming in een ander land.³

Het VN-Vluchtelingenagentschap UNHCR spreekt van een **'shift van een decennium van oplossingen naar een decennium van nieuwe en langdurige ontheemding'**. Meer mensen sloegen op de vlucht, en zij die dat deden hadden minder mogelijkheden om hun leven weer op te bouwen. De organisatie roept de internationale gemeenschap op om die trend te keren en massaal toegangswegen naar een beter leven uit te breiden.⁴

In de laatste tien jaar is ook de **nood aan hervestiging** enorm toegenomen. Op dit moment zijn volgens UNHCR ongeveer **1,445 miljoen mensen in dringende nood aan hervestiging**.⁵ Dit cijfer ligt 80% hoger dan in 2011.⁶ Slechts 2,4% van de mensen die in aanmerking kwamen voor hervestiging, werden in 2020 ook effectief hervestigd.

1,445
miljoen

**mensen in dringende
nood aan hervestiging
volgens UNHCR**

Afrika blijft het continent met het hoogste aantal hervestigingsnoden. Het gaat om 617.000 personen afkomstig uit 32 verschillende landen. In de meeste gevallen zijn zij op de vlucht voor langdurige conflicten zoals in de Democratische Republiek Congo, Soedan en Somalië. UNHCR vraagt extra aandacht voor de vaak vergeten mensen op de vlucht in Afrikaanse landen. Voor het vijfde jaar op rij, met iets meer dan 592.000 personen, zijn Syrische vluchtelingen de populatie met de grootste wereldwijde hervestigingsnood.⁷ Het cruciale belang van hervestiging werd expliciet erkend in de slotverklaring van de internationale Syriëconferentie, die in maart 2021 door de Europese Unie en de Verenigde Naties werd georganiseerd: "The Conference also recognised resettlement to third countries as a fundamental component of

international responsibility-sharing and an essential protection tool for refugees with heightened protection risks, including for women and girls who are survivors or at risk of violence. Its importance was highlighted, together with other legal pathways, in offering safe and dignified access to a longer-term solution beyond the immediate region.”⁸

2.2. INTERNATIONAAL KADER

Om een antwoord te bieden op de toenemende nood werden de laatste jaren internationale afspraken gemaakt om het aantal hervestigingsplaatsen te verhogen. Ook België nam daaraan deel. In de **Verklaring van New York voor Vluchtelingen en Migrant**en van september 2016 engageerde België zich samen met 192 andere landen om het aantal hervestigingsplaatsen en andere legale toegangswegen op te voeren en te streven **naar een volledige**

COMPLEMENTAIRE TOEGANGSWEGEN

Opvallend is dat de UNHCR driejaarstrategie **twee derde van de hervestigingsnoden wil opvangen met ‘complementaire toegangswegen’**. Het concept ‘complementaire toegangswegen’ is relatief nieuw en vond pas in 2016 pas ingang in het beleid van UNHCR.¹⁴ UNHCR kijkt daarbij naar volgende instrumenten: humanitaire toegang en humanitaire visa, community/private sponsorship, gezinshereniging en toegang via tewerkstelling of onderwijsmogelijkheden. Hoewel UNHCR zelf benadrukt dat deze mogelijkheden **additioneel** moeten zijn aan hervestiging wil zij twee derde van de noden hiermee opvangen. In dat scenario lijkt structurele hervestiging zelf eerder een aanvullend kanaal te worden.

11.11.11, Caritas International, CIRÉ, CNCD-11.11.11 en Vluchtelingenwerk Vlaanderen steunen de uitbouw van complementaire toegangswegen maar betwijfelen of die een oplossing kunnen bieden voor de mensen met dringende nood aan hervestiging. Daarvoor bieden ze onvoldoende zekerheid. Zo zijn sponsorship programma's afhankelijk van het vinden van voldoende

de vrijwilligersgroepen die de nodige tijd en sociaal kapitaal kunnen vrijmaken om mensen te ondersteunen (zie Kader Community Sponsorship). Toegang via jobs en opleidingsmogelijkheden is afhankelijk van beschikbare posities. Voor gezinshereniging is de aanwezigheid van familie die reeds in het land verblijft een vereiste, etc.

De beste garantie voor oplossingen voor de mensen in de meest kwetsbare posities blijft het hervestigingsproces, in handen van de overheid met duidelijke garanties dat aangegane engagementen effectief worden waargemaakt. We vragen dan ook dat het merendeel van de oplossingen via dat kanaal geboden wordt. We focussen in dit rapport op die structurele hervestiging, ook in het quotum dat we voorstellen voor België. **Aanvullende oplossingen** zijn welkom en noodzakelijk, maar moeten additioneel gebeuren. **De organisaties passen om bovenvermelde redenen voor een scenario waarbij hervestiging wordt vervangen of zelf het aanvullende instrument wordt.**

invulling van de jaarlijkse hervestigingsnoden die de VN Vluchtelingenorganisatie (UNHCR) identificeert.^{9, 10} In 2020 lukte dat voor nauwelijks 2,4%.¹¹

In het kader van de Global Compact on Refugees¹² werkte UNHCR in 2019 een **'Driejarenstrategie voor Hervestiging en Complementaire Toegangswegen'** uit. Die strategie voorziet in de hervestiging van 1 miljoen vluchtelingen en 2 miljoen vluchtelingen via zogenaamd 'complementaire toegangswegen' zoals humanitaire visa, gezinshereniging, community sponsorship en programma's van arbeidsmigratie tegen 2028. Onderdeel van die strategie is een roadmap voor 2019-2021.¹³

Ook de Europese Unie zet in op de hervestiging van vluchtelingen. De **Europese Agenda voor Migratie** van 2015 roept de lidstaten op om de inspanningen inzake hervestiging op te voeren. Dit om te 'vermijden dat mensen in nood aan bescherming zich moeten wenden tot criminele netwerken van mensensmokkel en -handelaars'. De Commissie engageerde zich daarbij ook voor de uitwerking van een meer permanent en gestructureerd hervestigingsbeleid.¹⁵

In juli 2016 stelde de Europese Commissie haar voorstel van een **Union Resettlement Framework** voor. Dit kader biedt gemeenschappelijke Europese regels en procedures voor hervestiging en financiële steun om de inspanningen van de lidstaten te stimuleren.¹⁶ Het voorstel van de Commissie stuitte op kritiek van de Europese koepel van vluchtelingenorganisaties ECRE o.a. omwille van een gebrek aan ambitie. Volgens ECRE zou het Framework er niet per se toe bijdragen dat er meer vluchtelingen zouden hervestigd worden in Europa.¹⁷ Hoewel de Europese Raad en het Europees Parlement nog steeds geen akkoord bereikten over het Resettlement Framework¹⁸ is er wel een akkoord over de financiering in het **Asylum Migration and Integration Fund (AMIF) 2021-2027**. De EU voorziet daarin 10.000 euro aan steun per hervestigde persoon naar een EU-lidstaat.¹⁹ De Commissie legt de nadruk op een gestaag **groeïend aantal hervestigingen** in de komende jaren²⁰ maar laat na, ook in het nieuwe Europese Pact voor Asiel en Migratie, om daar voldoende ambitieuze doelstellingen aan te koppelen.²¹

2.3. GROEIENDE KLOOF TUSSEN NOOD EN AANBOD

UNHCR trok de afgelopen jaren meermaals aan de alarmbel over de toenemende kloof tussen de noden en het hervestigingsaanbod. In 2019 bijvoorbeeld werd slechts tegemoet gekomen aan 4,5% van de hervestigingsnoden.²² **In 2020 nauwelijks 2,4%.**²³

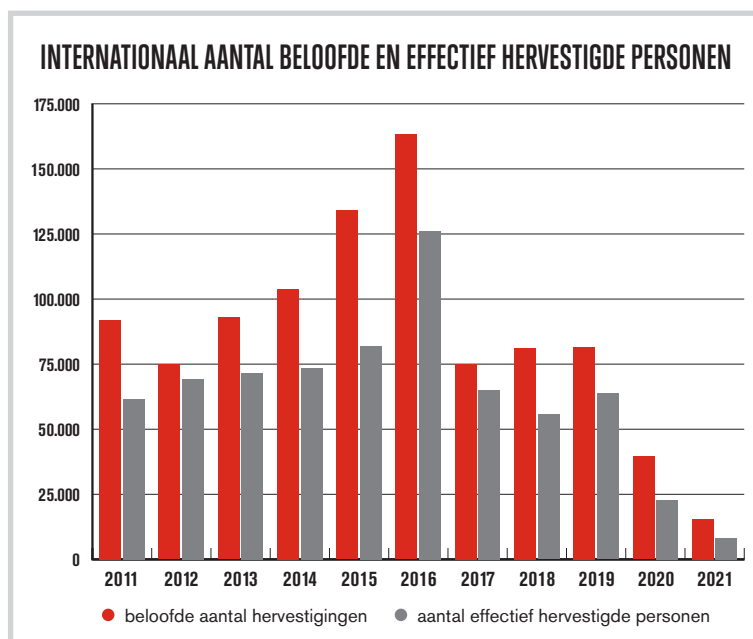
Sinds 2016, toen 126,291 mensen via UNHCR hervestigd werden, is het aantal sterk teruggelopen. **In 2020 werd een absoluut dieptepunt bereikt met 22.800 hervestigde personen.** De laatste 20 jaar werden nooit minder mensen hervestigd. Dat dieptepunt is deels te wijten aan de **COVID-19 crisis** die roet in het eten gooide met reisbeperkingen en de sluiting van grenzen. Toch zou de aanvankelijke doelstelling van de Driejarenstrategie om

70.000 personen te hervestigen ook zonder COVID-19 niet gehaald worden gezien de lage doelstellingen die een aantal landen (waaronder de Verenigde Staten) naar voor schoven.²⁴ De Europese Commissie riep de EU lidstaten op om extra inspanningen te doen, maar stond de lidstaten tegelijkertijd toe om hun engagementen voor 2020 te spreiden over twee jaren. Dit leidde volgens ECRE, 11.11.11 en ander Europese ngo's tot 'een verloren jaar op vlak van hervestiging'.¹²⁵

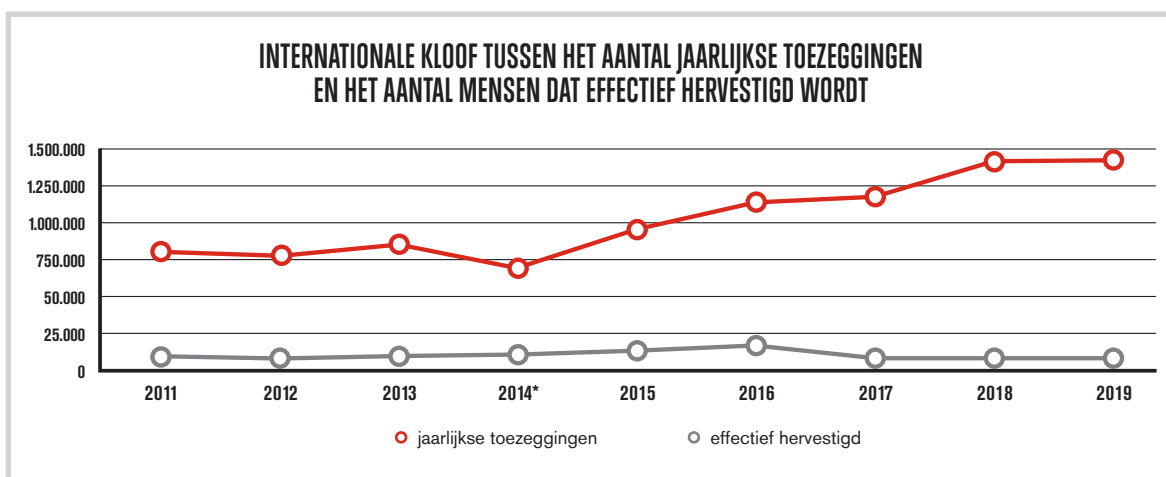
Opvallend is ook de kloof tussen het aantal jaarlijkse toezeggingen en het aantal mensen dat effectief hervestigd wordt. Veel lidstaten (waaronder ook België, zie 3.1. Schommelende aantallen) beslisten tijdens het proces om minder mensen op te nemen dan ze oorspronkelijk beloofd hadden.

22.800

hervestigde personen in 2020. Een absoluut dieptepunt

Bron: <https://rsq.unhcr.org>

Bron: UNHCR Global Trends Report 2019²⁶

OPNIEUW HOOP IN DE VERENIGDE STATEN?

De sterke terugval in het aantal hervestigingen sinds 2017 komt voor een groot stuk door dalende hervestigingcijfers in de Verenigde Staten onder het **presidentschap van Donald Trump**. Onder de vier jaar van zijn presidentschap werd het **programma bijna volledig ontmanteld**. De Verenigde Staten spelen traditioneel een voortrekkersrol en hervestigden jaarlijks meer mensen dan alle andere landen samen. In 2016 kwamen nog meer dan 78.000 mensen toe in de VS. Begin 2017 was de VS goed op weg om het engagement van President Obama om dat jaar 110.000 vluchtelingen te hervestigen waar te maken.²⁷ Het 'America First' beleid van Trump trok een streep door die ambities. Uiteindelijk zouden slechts 24.559 mensen toekomen in 2017. De jaren nadien zou dat aantal nog verder afnemen.²⁸

De hoop was hoog op een kentering met het **aantreden van president Joe Biden in 2021**. Biden had immers beloofd om het **hervestigingsaantal** in zijn eerste jaar 'in office' **op te trekken naar 125.000 personen**. Die verkiezingsbelofte zal echter niet ingelost worden. Een vlotte heropstart bleek moeilijk door de enorme schade die aan het programma (op vlak van personeel, opvangcapaciteit etc.) werd toegebracht onder de vorige administratie. Het Witte Huis kondigde in april 2021 aan om de limiet van de Trump administratie op 15.000 mensen voor dat jaar te behouden. Na een storm van protest werd het

cijfer toch naar boven bijgesteld op 62.500 maar dat aantal lijkt moeilijk haalbaar. "The sad truth is that we will not achieve 62.500 admissions this year. We are working quickly

Het 'America First' beleid van Trump trok een streep door die ambities. Uiteindelijk zouden slechts 24.559 mensen toekomen in 2017

to undo the damage of the last four years. It will take some time, but that work is already underway" aldus Biden.²⁹ In 2022 wil Biden het programma opschalen naar de belofde 125.000 plaatsen. Dit kan een groot verschil maken voor het internationale aanbod en voor de vele duizenden mensen die al een selectieprocedure door de Amerikaanse autoriteiten doorstonden.

U.S. trailed rest of world in refugee resettlement in 2017 and 2018 after leading it for decades

Number of refugee admissions, in thousands, by calendar year

Note: Figures rounded to the nearest thousand.

Source: Pew Research Center analysis of United Nations High Commissioner for Refugees data, accessed June 12, 2019.

2.4. EUROPESE BELOFTE NIET INGELOST

De afgelopen jaren zette de EU alles op alles om 'irreguliere migratie tegen te gaan' en de 'buitengrenzen te versterken'. Die doelstelling ging stevast gepaard met de ambitie om parallel te voorzien in legale toegangswegen. Alleen voor die laatste doelstelling werden de beloftes niet ingelost.

In mei 2015 stelde de Europese Commissie een omvattende **EU Agenda on Migration** voor om richting te geven aan het beleid voor de volgende jaren. Onder de pijler '**border management**' schoof die agenda verschillende doelstellingen naar voor: het versterken van de buitengrenzen, met o.a. technologische investeringen, een uitbreiding van het Europese grensagentschap Frontex en samenwerking met derde landen rond migratiemanagement en terugkeer. Enorme (financiële) inspanningen werden geleverd om die doelstellingen waar te maken. Om de 'irreguliere' migratie terug te dringen gaan EU lidstaten steeds brutaler tewerk. Gewelddadige pushbacks (illegale praktijken die verhinderen dat mensen een aanvraag tot bescherming kunnen indienen) werden systematisch onderdeel van grensbewaking. Jaar na jaar vielen de aankomsten terug.³⁰

Om de 'irreguliere' migratie terug te dringen gaan EU lidstaten steeds brutaler tewerk. Gewelddadige pushbacks werden systematisch onderdeel van grensbewaking

Onder Pijler II van de agenda zou de EU werk maken van **legale migratiekanalen** (waaronder hervestiging) om op die manier het recht op bescherming van mensen in nood te realiseren en te vermijden dat zij beroep moeten doen op smokkelaars. Hoewel het aantal hervestigingen naar Europese lidstaten tot 2019 gestaag toenam, werden de (bescheiden) **beloftes niet waargemaakt**. Onder het eerste **EU hervestigingsprogramma** engageerden de lidstaten zich om 22.504 mensen te hervestigen over een periode van twee jaar. 19.452 mensen werden effectief hervestigd. Onder het tweede schema lag de lat op 50.039 mensen. Slechts 43.827 werden effectief hervestigd.³¹

Veelzeggend in dat verband is de **EU-Turkije deal** van maart 2016. Naast een akkoord over het terugsturen van migranten van de Griekse eilanden naar Turkije voorzag het statement ook in een '**Voluntary Humanitarian Admission Scheme**' om mensen vanuit Turkije naar de EU over te brengen. Dat mechanisme zou geactiveerd worden eens 'het aantal irreguliere oversteken tussen Turkije en de EU substantieel en duurzaam verminderd was'.³² Dat programma werd **nooit geactiveerd, hoewel de aankomsten op de eilanden terugvielen met 97%**.³³

2.5. LANDEN MET MINSTE MIDDELEN NEMEN GROOTSTE VERANTWOORDELIJKHEID

Als gevolg van dit gebrek aan solidariteit blijven **lage-inkomenslanden de grootste verantwoordelijkheid dragen**. Ongeveer 86% van de mensen op de vlucht verblijft in deze landen.

De zogenaamd 'Minst Ontwikkelde Landen'³⁴ waaronder Bangladesh, de Democratische Republiek Congo, Soedan, Tsjaad en Oeganda vangen 27% van de mensen op. Dit terwijl deze landen slechts 1,2% vertegenwoordigen van de globale economie (GDP).³⁵

Slechts 10% van de vluchtelingen in de wereld verblijven in de Europese Unie. Het aantal vluchtelingen in de Europese Unie in vergelijking met de totale bevolking bedraagt 0,6%.³⁶ Het contrast is groot met veel lage-inkomenslanden in de regio van conflicten.

Slechts 10% van de vluchtelingen in de wereld verblijven in de Europese Unie. Het aantal vluchtelingen in de Europese Unie in vergelijking met de totale bevolking bedraagt 0,6%

- In **Libanon** worden naar schatting 1,5 miljoen Syrische vluchtelingen en meer dan 200.000 Palestijnse vluchtelingen opgevangen, op een totale bevolking van 6,8 miljoen mensen. De helft van de Libanese bevolking – en zelfs 90 percent van de Syrische vluchtelingen – leeft onder de armoedegrens. De economische en financiële crisis is een grote belemmering voor de integratieperspectieven van mensen op de vlucht.³⁷ Daarbij komt ook nog de COVID-19 crisis, die de gezondheidssector onder druk zet, en de dodelijke ontploffing in de haven van Beirut (maand 2020) die vele tienduizenden mensen dakloos maakte.³⁸
- **Oeganda** vangt ongeveer 1,4 miljoen vluchtelingen op. Het staat daarmee op de vijfde plaats van landen die het meest vluchtelingen opvangen. Oeganda is een van de landen met de hoogste armoede ter wereld. Meer dan 40% van de Oegandezen leeft onder de armoedegrens. De COVID-19 crisis verergerde de situatie. Tijdens de COVID-19 lockdown rapporteerde 89% van de vluchtelingen gezinnen verlies van inkomen. In april 2020 moest het Wereld Voedsel Programma (WFP) van de Verenigde Naties in Oeganda de voedselsteun met 30% verminderen door een gebrek aan fondsen. Samen met de impact van de COVID-19-lockdowns droeg dit in belangrijke mate bij aan honger in alle 13 vluchtelingenkampen.³⁹

3. HERVESTIGING IN BELGIË

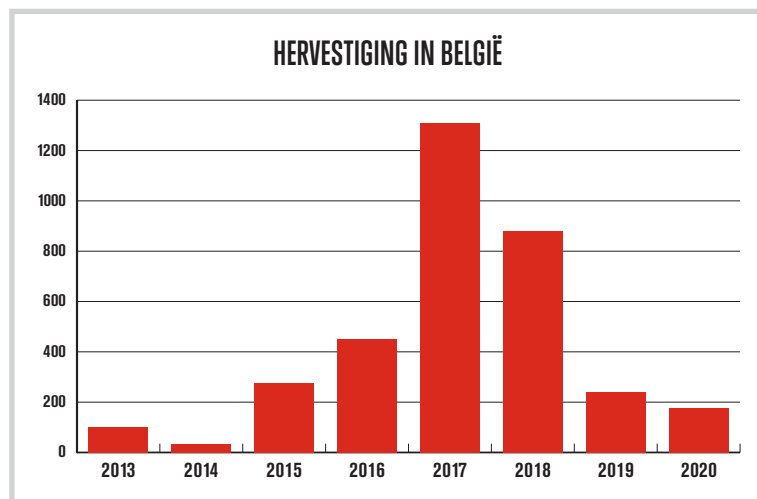
3.1. SCHOMMELENDE AANTALLEN

In 2013 werd in België een structureel hervestigingsprogramma opgericht. Sindsdien verbindt België zich ertoe om jaarlijks vluchtelingen via dit programma op te vangen. De selectie start bij UNHCR die kandidaten voorstelt aan België. Het Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en staatlozen (CGVS) is verantwoordelijk voor de verificatie van de nood aan bescherming. Zij organiseren daarom selectiemissies en interviewen de betrokken personen. Fedasil beheert, samen met de nationale en internationale partners, de voorbereiding, de reis en de opvang van de geselecteerde vluchtelingen in België.

In slechts één jaar (2017) slaagde België erin om meer dan 1.000 mensen te hervestigen. Zowel in 2018 als in 2019 behaalde België de vooropgestelde engagementen niet

De vluchtelingenstatus kan niet toegekend worden in het buitenland. Dit wordt immers niet in de vreemdelingenwet voorzien. Bijgevolg moet de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie eerst een toestemming geven voor de reis naar België. In de praktijk krijgen personen dan een humanitair visum om naar België te komen. Eens ze in België zijn, moeten ze nog formeel de asielprocedure doorlopen. Dit terwijl hun dossier al werd onderzocht en aanvaard door de Belgische autoriteiten. Hoewel de procedure vrij snel lijkt te verlopen eens deze mensen in België aankomen, leidt een **gebrek aan specifieke reglementering** in de praktijk tot **overbodige stappen**. Het is een inefficiënt proces, zeker wanneer we willen dat een groter aantal vluchtelingen via hervestiging naar België kan komen. Door in een wettelijk kader de status, reisdocumenten en verblijfsdocumenten van hervestigde vluchtelingen op te nemen, kan dit vermeden worden (zie Aanbevelingen).

Een overzicht van de voorbije acht jaar toont het **gebrek aan continuïteit in de jaarlijkse hervestigingsaantallen**. In slechts één jaar (2017) slaagde België erin om meer dan 1.000 mensen te hervestigen. Engagements werden vaak niet gehaald. Dat was uiteraard ook zo in 2020, toen slechts 176 mensen konden toekomen als gevolg van de corona restricties.⁴⁰ België zou

dat jaar normaal gezien 1.150 personen te hervestigen.⁴¹ Maar het Belgische programma kampt al langer dan de coronacrisis met problemen. Zowel in 2018 als in 2019 behaalde België de vooropgestelde engagementen niet. Van de aanvankelijk 2.000 voorziene vluchtelingen voor die periode werden er maar 1.119 hervestigd in België, waarvan slechts 239 personen in 2019. In 2021 plant Fedasil ongeveer 1.500 personen te hervestigen.⁴² Eind juni 2021 waren 635 personen toegekomen.⁴³

Het gebrek aan continuïteit in het Belgische hervestigingsprogramma was lange tijd te wijten aan **capaciteitsproblemen in de opvang**. Het Belgische opvangnetwerk kampte met de erfenis van een ondoordacht afbouwplan van personeel en capaciteit onder de regering Michel I. Ondanks waarschuwingen van administratie en middenveld werden opvangplaatsen aan recordtempo gesloten. Hierdoor zette de regering het proces een aantal keer on hold en werden de engagementen niet gehaald. *'De staatssecretaris haalt als reden een gebrek aan opvangcapaciteit aan. Het is zeer pijnlijk dat op te vangen op de rug van de meest kwetsbare vluchtelingen, zeker omdat het de regering zelf is die besliste dat het aantal opvangplaatsen moet worden afgebouwd'*, zo reageerden 11.11.11, Amnesty International en Vluchtelingenwerk Vlaanderen toen het programma in oktober 2018 plots werd stopgezet. De problemen zetten zich ook door tijdens de regeerperiode Michel II (eind 2018-2019).

Ondanks waarschuwingen van administratie en middenveld werden opvangplaatsen aan recordtempo gesloten

Dit is een van de redenen waarom het middenveld systematisch pleit voor **voldoende bufferplaatsen** in de opvangstructuren. Alleen zo kan België de vooropgestelde engagementen waarmaken, een voorspelbare partner zijn en internationale verantwoordelijkheid nemen in lijn met engagementen bij de VN.

In haar **regeerakkoord** kondigde de **regering De Croo** aan een voortrekkersrol 'te blijven spelen voor de realisatie van een gemeenschappelijk Europees asielbeleid, haar deel van de verantwoordelijkheid op te nemen en haar vooropgestelde doelstellingen met betrekking tot de hervestiging van vluchtelingen uit te voeren, in samenwerking met de EU-programma's voor resettlement.' Het regeerakkoord verwees ook naar 'bufferplaatsen' om 'soepel in te spelen op fluctuerende omstandigheden'.⁴⁴ De eerste **beleidsnota van Staatssecretaris voor Asiel en Migratie Sammy Mahdi** voegt daaraan toe: *'Het hervestigingsprogramma zal structureel versterkt worden, in het bijzonder voor de meest kwetsbare personen.'* De beleidsnota kondigt ook de opbouw aan van *'een aanzienlijke buffercapaciteit'*.⁴⁵

Geografische focus

Gaandeweg verschoof de Belgische focus van hervestiging van Afrikaanse (vooral Congolese) vluchtelingen naar Syriërs.⁴⁶ Deze shift is te verklaren door de enorme noden die de Syrië crisis met zich meebracht. Maar verdere **inspanningen zijn nodig om ook Afrikaanse landen niet uit het oog te verliezen**. In die regio is de nood aan hervestiging nog steeds het hoogst.⁴⁷

COMMUNITY SPONSORSHIP

In 2020 startte België in samenwerking met Caritas International een eerste pilootproject rond community sponsorship. 14 personen worden opgevangen en begeleid door een lokale vereniging of groep, zonder eerst een periode in een centrum van Fedasil te verblijven. Het programma biedt een aantal voordelen. Mensen komen meteen in een lokaal netwerk terecht en staan in contact met mensen uit de buurt. Dat kan een positieve bijdrage leveren aan hun integratieproces.⁴⁸ Ook voor de vrijwilligers die zich organiseerden in een onthaalgroep betekent community sponsorship een betekenisvol engagement.⁴⁹

Internationaal voorbeeld

Canada, dat sinds 1979 werkt met een model van private sponsorship boekte positieve resultaten. Zeker op vlak van aantallen kan Canada indrukwekkende resultaten voorleggen. 327.000 mensen werden via private sponsors verwelkomd in het land. Naar schatting 2 miljoen Canadezen waren hierbij betrokken.⁵⁰ Sommige studies wijzen ook op sterkere sociale en economische integratie van gesponsorde vluchtelingen in vergelijking met deelnemers aan het reguliere programma van de Canadese overheid.⁵¹ Al is dat volgens andere studies ook terug te brengen tot het selectieproces van private sponsorship, dat meer mensen met hogere opleidingen en sociaal kapitaal selecteert dan het reguliere programma.⁵² In België bestaat dit onderscheid op dit moment niet. De profielen voor het Community Sponsorship programma verschillen niet van het reguliere programma.

Risico's

Maar er zijn ook risico's. Onderzoek van Refugees Deeply in 2017 bracht een aantal

problematische elementen aan het licht. In de eerste plaats was er paternalistisch gedrag van sponsors ten aanzien van vluchtelingen dat verschillende vormen aannam: inmenging in de opvoeding van kinderen, beperken van toegang tot religieuze gemeenschappen en micromanagement van financiën. Het feit dat vrijwilligers zich over financiële aspecten buigen kan situaties van afhankelijkheid en zelfs misbruik met zich meebrengen. Daarnaast toonde het onderzoek de risico's op burn-out voor sponsors die vaak moeten optreden als sociaalwerker, therapeut en/of tewerkstellingscoach zonder daarin voldoende vorming te krijgen.⁵³ Een goede, professionele omkadering van de sponsors is essentieel zodat mensen al voor de aankomst van de vluchtelingen goed voorbereid zijn. Daarnaast moet de overheid ook alternatieve oplossingen kunnen garanderen wanneer er iets misloopt in de relatie tussen de sponsors en de hervestigde personen.

11.11.11, Caritas International, CIRÉ, CNCD-11.11.11 en Vluchtelingenwerk Vlaanderen verwelkomen de opstart van dit soort pilootprojecten. Het gaat om echter om een beperkte groep van mensen en verdere evaluaties zijn nodig om te bekijken of een opschaling mogelijk is. De organisaties vragen om daar de nodige voorzichtigheid bij te hanteren. Resultaten in het buitenland tonen de voordelen maar leggen ook risico's bloot.

Van rechtvaardig naar liefdadig?

De toegang tot basisvoorzieningen mag niet afhankelijk zijn van de goede of slechte persoonlijke relatie van een sponsor met een vluchteling. Tenslotte is het bieden van bescherming aan mensen op de vlucht niet zozeer een kwestie van liefdadigheid,

maar vooral van rechtvaardigheid. Een programma dat in hoofdzaak wordt uitgevoerd door vrijwilligers houdt het risico in dat de overheid eigen internationale verplichtingen ten aanzien van mensen op de vlucht uit de weg gaat. 11.11.11, Caritas International, CIRÉ, CNCD-11.11.11 en Vluchtelingenwerk Vlaanderen benadrukken dat projecten van Community Sponsorship in elk geval additioneel moeten zijn aan de engagementen inzake structurele hervestiging. Daarnaast is het belangrijk dat de

overheid voldoende betrokken blijft en dat er steeds organisaties betrokken zijn met ervaren sociaal assistenten, die voldoende ondersteuning kunnen bieden aan sponsorgroepen en hervestigde personen.⁵⁴ Het is erg belangrijk om de verantwoordelijkheden van de verschillende betrokken actoren duidelijk op te lijsten in een conventie. De financiële verplichtingen van de sponsorgroepen moeten hierbij zo laag mogelijk gehouden worden.

3.2. (BELGISCHE) HERVESTIGING MAAKT EEN VERSCHIL

De voorbije jaren konden meer dan 3.000 mensen via hervestiging een nieuwe start nemen in België. In veel gevallen is hervestiging een **levenslijn voor mensen in grote nood**. Slechts een klein deel van de mensen op de vlucht komt in aanmerking voor de selectie. UNHCR hanteert hierbij de volgende criteria. “Legal and/or physical protection needs, Survivors of violence and/or torture, Medical needs, Women and girls at risk, Family reunification, Children and adolescents at risk, Lack of foreseeable alternative durable solutions”. Volgens UNHCR is hervestiging in veel gevallen een levensreddende interventie.⁵⁵

Ook onderzoek naar de hervestiging van 42 vluchtelingen in België van Universiteit Gent in opdracht van Myria kwam tot die conclusie: *‘Het is duidelijk dat dit voor alle betrokkenen een levensreddende fase was. ‘Levensreddend’ niet per se in de ‘fysieke’ betekenis van het woord, maar wel in de betekenis dat deze hen de mogelijkheid bood om een nieuw, menswaardig leven op te bouwen in een andere context. De situatie waarin de vluchtelingen zich – soms reeds erg lange tijd – bevonden voor hun hervestiging naar en in België, was voor hen nog steeds een ‘op de vlucht’ zijn.’*⁵⁶

Ook voor verschillende deelnemers aan de focusgroepgesprekken die wij organiseerden betekende **hervestiging een nooduitgang**. Voor sommigen was het zelfs een kwestie van leven of dood.

Zeven van de elf personen die wij spraken getuigden over **kinderarbeid**. Kinderen vanaf 12 jaar werden tewerkgesteld in arbeidsintensieve banen op bouwerven, in naaiateliers en wasserijen. In veel gevallen waren die inkom-

Kinderen vanaf 12 jaar werden tewerkgesteld in arbeidsintensieve banen op bouwerven, in naaiateliers en wasserijen. In veel gevallen waren die inkomsten nodig om te overleven

sten nodig om te overleven. Mensen werden uitgebuit door hun werkgever, onderbetaald en werkten lange uren. **Toenemend racisme en agressie tegen Syriërs** in Turkije en Jordanië maar vooral in Libanon had volgens verschillende deelnemers een grote impact op hun toegang naar werk, **onderwijs** en bedreigde hun **veiligheid** en algemeen **welzijn**. Zowel in Libanon als Turkije is er steeds meer sprake van spanningen tussen Syrische vluchtelingen en lokale gemeenschappen, en gewelddadige aanvallen tegen Syrische vluchtelingen. In beide landen is er een scherpe toename van anti-vluchtelingenretoriek, en steeds meer gevallen van gedwongen deportaties van vluchtelingen naar Syrië.⁵⁷

Een deelnemer **getuigde** over een racistische aanval op haar broer: *'Toen ze zagen dat mijn broer alleen was gaten ze benzine op zijn lichaam en begonnen hem te verbranden. Zijn werkgever kwam net op tijd om hem redden. Op een andere dag zagen ze mijn broer weer en staken ze hem twee keer neer. We gingen naar de politie en vroegen hen ons te beschermen en een oplossing te vinden om het land te verlaten.'*

Ook de toegang tot **medische hulp** was beperkt en kostelijk. Twee vrouwelijke deelnemers getuigden over het gebrek aan hulp bij complicaties tijdens de zwangerschap of de bevalling. Een deelnemer getuigde over het gebrek aan hulp voor zijn dochter die half verlamd is.

De deelnemers aan onze focusgroepen zijn heel erkentelijk voor de hulp van UNHCR en ngo's bij de toegang tot medische zorgen en andere basisvoorzieningen, maar waren het erover eens dat die hulp onvoldoende was om waardig te leven.

Een 20-jarige Syrische vrouw **getuigt**: *'In Libanon was onze enige focus overleven. We werkten om te kunnen leven. Hier in België kunnen we dromen waarmaken. Ik wil graag een rijbewijs halen. Ik droom ervan om verpleger te worden. Hier kan dat.'*

De dag waarop mensen in België toekwamen staat voor de meeste deelnemers in hun geheugen gegrift. Een 37-jarige deelnemer **getuigt**: *'Op 10/04/2017 kwam ik aan in België. Die datum herinner ik me nog meer dan mijn eigen trouwdatum.'* Een 41-jarige participant: *'Elke keer als de telefoon ging hoopten we dat het UNHCR was met het goede nieuws. De dag dat ze effectief belden was een feestdag. Toen ik het goede nieuws aan mijn vrouw vertelde was ik zelfs de naam van het land vergeten waar we naartoe konden, zo blij was ik.'*

Ondanks moeilijkheden die mensen ervaren in België staan alle deelnemers achter hun beslissing om naar België te komen

Ondanks moeilijkheden die mensen ervaren in België (zie 3.4. Het hervestigingsproces) staan alle deelnemers achter hun beslissing om naar België te komen. Ze zijn daarbij erkentelijk voor de inspanningen van de actoren die hun komst naar België mogelijk maakten.

3.3. EEN GROEIPAD VOOR DE BELGISCHE HERVESTIGING

Elk jaar stelt de Belgische regering een quotum op van te hervestigen vluchtelingen en bepaalt het de prioriteiten (de landen van waaruit hervestigd wordt, nationaliteiten, specifieke groepen ...) op basis van een gezamenlijk voorstel van Fedasil en het CGVS dat rekening houdt met de Europese prioriteiten.

Er is geen wettelijk kader dat vastlegt hoe België de beslissing maakt over het aantal vluchtelingen dat het zal hervestigen over een bepaalde periode. **De staatssecretaris voor Asiel en Migratie** beslist – in samenspraak met Fedasil en het CGVS – hoeveel vluchtelingen er worden hervestigd waarna dit wordt opgenomen in de algemene beleidsnota voor asiel en migratie.

We vragen dat België een **structureel hervestigingsbeleid** uitwerkt. Dit betekent een beleid dat een ambitieus **quotum vooropstelt dat gespreid kan worden over meerdere jaren**, en dat ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Dat maakt een betere planning mogelijk voor het hervestigingsland en de betrokken overheden en organisaties, en vermindert de administratieve lasten die verbonden zijn aan een jaarlijks beslissingsproces. Hervestiging is immers een complex proces waarbij vele actoren en verantwoordelijkheden betrokken zijn.⁵⁸ Ook UNHCR beveelt om die redenen een planning over meerdere jaren aan.⁵⁹

We stellen in een eerste fase een **groeipad** van drie jaar voor zodat alle betrokken actoren zich kunnen organiseren om meer vluchtelingen via hervestiging op te vangen. We bepalen de aantallen volgens een fair share berekening. Het

uiteindelijk doel is dat België op een structurele manier haar aandeel vervult binnen de Europese unie, opdat wereldwijd de hervestigingsnoden worden aangepakt.

Voorstel groeipad voor de periode 2022-2024

- 2022: 2.000 hervestigde personen
- 2023: 3.000 hervestigde personen
- 2024: 3.821 hervestigde personen

Fair share berekening

Om te berekenen welk aandeel voor België een eerlijke bijdrage zou zijn houden we rekening met verschillende parameters zoals BBP, bevolkingsaantal en het aantal spontane asielaanvragen.

Hervestigingsnoden

We vertrekken van UNHCR's prognose over de mensen in nood aan hervestiging in 2022. Het gaat om **1.473.156 mensen**.⁶⁰

Omdat we een **driejarenplanning** vooropstellen moeten we ook rekening houden met toenemende noden over de volgende jaren. Het aantal mensen in nood aan hervestiging blijft namelijk niet constant. Voor een deel van de mensen worden andere oplossingen gevonden. Anderzijds komen er jaarlijks nieuwe mensen bij. UNHCR publiceert de **hervestigingsprognoses** enkel per jaar. De afgelopen zes jaar steeg het aantal mensen elk jaar gemiddeld met 40.000.⁶¹ Een schatting voor de volgende twee jaren houdt dus rekening met een stijging van ongeveer 80.000 mensen.

Onze driejarenplanning (2022-2024) houdt daarom rekening met een totaal aantal te hervestigen mensen van 1.553.156.

Engagement voor de EU

Vervolgens bepalen we het engagement dat de **Europese Unie** hierin voor haar rekening moet nemen. We volgen daarbij het voorstel van het Europees Parlement (2017) dat stelt dat een Uniekader voor hervestiging moet kunnen voldoen aan **ten minste 20% van de wereldwijde hervestigingsbehoeften** overeenkomstig de jaarlijkse prognose door UNHCR.⁶² **Dat betekent de hervestiging van 310.631 personen.**

Intra-Europese verdeelsleutel

Om het aandeel van België hierin te berekenen vertrekken we van het **voorstel van de Europese Commissie voor een Europese hervestigingsregeling** uit 2014. Ze werkte daarbij een verdeelsleutel uit op basis van volgende criteria:

1. de **omvang van de bevolking** (cijfers voor 2014, wegingsfactor 40%). Dit criterium geeft aan hoeveel vluchtelingen een lidstaat kan opnemen;
2. het **totale bbp** (cijfers voor 2013, wegingsfactor 40%). Dit criterium geeft de absolute welvaart van een land weer en is een aanwijzing voor de capaciteit van een economie om vluchtelingen op te nemen en te integreren;
3. het **gemiddeld aantal spontane asielaanvragen en het aantal hervestigde vluchtelingen per miljoen inwoners** gedurende de periode 2010-2014 (wegingsfactor 10%). Dit criterium geeft aan hoeveel inspanningen de lidstaten in het verleden hebben geleverd;
4. het **werkloosheidscijfer** (cijfers voor 2014, wegingsfactor 10%). Dit criterium is een indicator voor de capaciteit om vluchtelingen te integreren.⁶³

Op basis van bovenstaande gegevens kwam de Europese Commissie tot een verdeelsleutel waarbij het aandeel van België 2,45% bedroeg. Het voorstel van de Commissie werd nooit geïmplementeerd maar biedt wel een goede indicator van de elementen om rekening mee te houden voor de berekening van een 'fair share'. Sinds 2015 kreeg de verdeelsleutel geen update. Aangezien de **Europese situatie op de verschillende parameters sterk veranderd** is (o.a. door Brexit) biedt het percentage voor België geen nauwkeurig beeld. We

berekenen daarom zelf een nieuwe bijdrage op basis van de meest recente gegevens. Voor de twee zwaarst doorwegende parameters (BBP⁶⁴ en bevolkingsaantal⁶⁵) gebruikten we de meest recente cijfers. Parameter 3 en 4 zijn moeilijker na te gaan en minder bepalend in de sleutel. We beschouwen die verdeling daarom als constant ten aanzien van de situatie in 2014.

We gebruikten daarvoor deze formule⁶⁶:

$$\tilde{A}_B = A_B + 0,4 (\tilde{p} - p) + 0,4 (\tilde{G} - G)$$

Met deze berekening bedraagt het aandeel voor België: 2,84%.

Voor België komt dit dus neer op 8.821 personen. Omdat een model met een planning over meerdere jaren efficiënter is, stellen we voor dit aantal te spreiden over drie jaar, via een groeipad. Wat ons concreet brengt tot:

- 2.000 mensen in jaar 1
- 3.000 mensen in jaar 2
- 3.821 mensen in jaar 3

Deze aantallen zijn ambitieus in het licht van de huidig gerealiseerde aantallen, maar haalbaar. Zeker gezien de financiële ondersteuning van de EU voor elke hervestigde persoon.

Na de afloop van een eerste driejarenplan stellen we voor dat op basis van een geactualiseerde verdeelsleutel opnieuw een berekening wordt gemaakt, zowel van het EU-aandeel, als het Belgische aandeel, op basis van de hervestigingsnoden zoals berekend door UNHCR.

3.4. HET HERVESTIGINGSPROCES

Het opschalen van het hervestigingsprogramma heeft alleen zin als het programma in staat is om mensen kwalitatief op te vangen en te begeleiden zodat zij in België effectief een toekomst kunnen uitbouwen. De kwaliteit van het proces, zowel voor vertrek als na aankomst, is minstens even belangrijk als de aantallen. Bij de betrokken actoren in de Belgische hervestiging bestaan veel goede praktijken en expertise maar er zijn ook pijnpunten. We gaan hier dieper in op de verschillende stappen in het proces.

Het opschalen van het hervestigingsprogramma heeft alleen zin als het programma in staat is om mensen kwalitatief op te vangen en te begeleiden zodat zij in België effectief een toekomst kunnen uitbouwen

VOOR VERTREK: DE SELECTIEPROCEDURE

Criteria

In de eerste plaats is hervestiging een instrument om bescherming te bieden aan mensen in nood. Deze eerste selectie wordt door UNHCR gemaakt op basis van verschillende beschermingscriteria (zie 3.2. Hervestiging maakt een verschil). Maar **hervestigingslanden hebben vaak extra selectiecriteria**. Verschillende landen houden bij de selectie rekening met het **'integratiepotentieel'** van de betrokkenen.⁶⁷ Zo kijkt Duitsland bij de selectie naar bestaande familiebanden met Duitsland, opleidingsniveau, beroepsvaardigheden, taal en leeftijd. Op die manier evolueert hervestiging meer en meer van een beschermingsinstrument in de richting van een instrument voor migratie-management.⁶⁸ Onderzoek toont hoe sociale constructies over kwetsbaarheid en de mogelijkheid om te 'assimileren' een rol spelen in de selectie. Gezinnen met jonge kinderen krijgen daarbij een voorkeur op alleenstaande mannen en het begrip van 'een familie' als een gezin met minderjarige kinderen botst vaak op andere percepties en realiteiten waarbij families een veel bredere betekenis hebben.⁶⁹

Verschillende landen houden bij de selectie rekening met het 'integratiepotentieel' van de betrokkenen. Op die manier evolueert hervestiging meer en meer van een beschermingsinstrument in de richting van een instrument voor migratie-management

Nadat UNHCR de selectie heeft gedaan, verwijst ze de dossiers door naar een potentieel hervestigingsland. Hiervoor houdt UNHCR in principe al rekening met de prioriteiten en bestaande selectiecriteria van dat land. UNHCR dringt er bij hervestigingsstaten echter op aan **'geen gebruik te maken van integratiepotentieel en andere discriminerende selectiecriteria'** (bijv. gezinsgrootte, leeftijd, gezondheidstoestand, etniciteit en religie). Volgens UNHCR ondermijnt 'dergelijke discriminatie een op bescherming gebaseerde benadering, waardoor ongelijkheden ontstaan en de toegang wordt ontzegd voor sommige vluchtelingen die het meeste risico lopen.'⁷⁰

In het Belgische hervestigingsprogramma worden geen expliciete integratiecriteria gehanteerd. Wel streeft het programma naar een evenwicht in de dossiers (vb. grote en kleinere gezinnen, medische noden ...). In het verleden werden er wel specifieke criteria rond kwetsbaarheid gehanteerd. Zo werd er in een aantal hervestigingsoperaties gefocust op alleenstaande vrouwen met medische noden.⁷¹ België aanvaardt ongeveer 95% van de dossiers die UNHCR voordraagt.⁷²

Lange wachttijden

Een aantal deelnemers aan onze focusgroep gesprekken had te maken met stevige vertragingen tijdens hun hervestigingsprocedure. Vijf van de elf deelnemers getuigden van problemen als gevolg van vertragingen. **Drie mensen vertelden dat ze meer dan 10 maanden langer moesten wachten dan de oorspronkelijk gecommuniceerde**

Drie mensen vertelden dat ze meer dan 10 maanden langer moesten wachten dan de oorspronkelijk gecommuniceerde datum van vertrek

datum van vertrek. Zij getuigden van situaties van stress en instabiliteit als gevolg van die onzekerheid. Sommigen hadden reeds hun baan en woning opgezegd. Het gaat hierbij over mensen die in 2019 toekwamen. Dus voor de coronacrisis die het hervestigingsprogramma on hold zette. Voor gezinnen wiens veiligheid in gevaar was leek de procedure erg lang te duren. Dit was zeker het geval voor de Syrische vrouw in Libanon wiens broer doelwit was van racistisch geweld (zie 3.2.) .

Een deelnemer **getuigde:** *‘Ons vertrek was gepland op 01/02/2019, ik verzamelde al mijn spullen en bracht mijn huisbaas op de hoogte van ons vertrek. Onze huur werd stopgezet. Vervolgens hoorde ik niets meer, er gebeurde niets op de bewuste dag. Ik was verplicht om een nieuwe kamer te huren, deze keer dubbel zo duur. Na contact met UNHCR kregen we excuses, maar geen nieuwe richtdatum voor vertrek. Enkel de boodschap dat er problemen waren in België. Het zou nog tien maanden duren eer we effectief konden vertrekken. Ik heb hierdoor erg veel geld verloren in die periode.’*

Verschillende deelnemers hadden geen idee wat ze konden verwachten door een gebrekkige informatiedoorstroming. Ze kregen weinig of geen uitleg over de reden waarom hun proces vertraging opliep. Ze konden alleen maar speculeren dat er iets mis was gegaan met de Belgisch overheid. Ze kregen ook geen richtdatum voor vertrek.

UNHCR wijst op de negatieve gevolgen van vertragingen in het proces. Dit is zeker het geval wanneer er medische noden spelen. Medische situaties kunnen verslechteren en soms zelfs dodelijk worden.⁷³ Ook in het geval van gendergerelateerd en ander geweld kunnen vertragingen de veiligheid van mensen in gedrang brengen.⁷⁴ UNHCR vraagt aan hervestigingslanden dat de nodige systemen in voege zijn om te vermijden dat dringende cases echt noodgevallen worden.⁷⁵

Niet iedereen vond de procedure te lang. Een deelnemer verklaarde dat hij niet verwacht had dat het allemaal zo vlot zou verlopen. Een andere persoon vond het goed dat er nog een paar maanden de tijd was om het proces voor te bereiden.

Vorbereiding vertrek

Fedasil organiseert voor het vertrek samen met de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) een **programma voor culturele oriëntatie**. Het doel is om vluchtelingen voor hun vertrek te informeren en ervoor te zorgen dat ze realistische verwachtingen hebben. Fedasil behandelt gedurende meerdere dagen een reeks thema's (school, tewerkstelling, normen en waarden, reis ...) en voert individuele gesprekken met vluchtelingen om de opvang in België voor te bereiden.

Alle deelnemers aan de focusgroepen ervaren deze training als positief. De informatie die ze tijdens de trainingen kregen over het leven in België vonden ze erg nuttig. Vooral getuigenissen van mensen die eerder via hervestiging naar België kwamen, werden erg geapprecieerd. De mensen werden voorbereid op de eerste fase in collectieve opvang. Er werden hen gezegd dat deze fase moeilijk zou zijn. Ze werden voorbereid op een culturele shock. Maar ze werden ook gerustgesteld. Op termijn zou het goed komen.

IN BELGIË

Verblijf in de collectieve centra

Bij aankomst op de luchthaven in België worden mensen welkom geheten door Fedasil. Ze worden opgevangen in een van de vier Fedasil centra die gespecialiseerd zijn in de opvang van hervestigde personen: Sint-Truiden, Ponderôme, Florennes en Kapellen. Het verblijf in het centrum duurt ongeveer 6 weken.

Een van de deelnemers **getuigt**: *'We waren verrast door het enorm hartelijk onthaal door Fedasil op de luchthaven en ook in het centrum.'* **Die ervaring van een warm onthaal staat echter in contrast met hun volgende ervaringen in de centra.** Het feit dat mensen in de centra douches en toiletten moeten delen met de andere bewoners wordt als moeilijk ervaren. Ook het feit dat gezinnen niet over een eigen keuken beschikken en dus niet zelf kunnen koken is een pijnpunt. Enkele deelnemers getuigden ook over een gebrek aan hygiëne.

Het verblijf in collectieve opvang kwam eerder ook al aan bod als een pijnpunt in onderzoek van Myria:

*'Het trekken van een streep onder een verleden van vlucht en onzekerheid vereist een stabiele huisvesting' ... 'Het verblijf in een collectief opvangcentrum moet zo kort mogelijk gehouden worden. Het collectief wonen in een opvangcentrum botst immers met hervestiging zoals die geconceptualiseerd wordt door de betrokken vluchtelingen. Indien omwille van bepaalde redenen het niet mogelijk is om de hervestiging met vrijwel onmiddellijk ter beschikking stellen van een private woning te realiseren, is het belangrijk om de reden hiervan en de duur van het verblijf in het opvangcentrum duidelijk te communiceren naar de betrokkenen toe. ... Degelijke private huisvesting bij aankomst is het kwetsbare punt van het Belgische programma.'*⁷⁶

Het trekken van een streep onder een verleden van vlucht en onzekerheid vereist een stabiele huisvesting'

Zoektocht naar een eigen woning

Na het verblijf in het centrum verhuizen de mensen naar een lokaal opvanginitiatief (LOI) dat hen wordt toegewezen op basis van de gezinssamenstelling. In het LOI mogen zij maximaal 6 maanden verblijven. De bedoeling is dat het LOI de vluchtelingen ondersteunt in de zoektocht naar duurzame huisvesting op de privémarkt. Als gevolg van onder meer de schaarste aan betaalbare woningen, discriminatie op de huurmarkt, de korte acclimatisatieperiode en de beperkte talenkennis die zij op 6 maanden kunnen verwerven, is het vinden van een geschikte woning geen sinecure. Waar de opvang in LOI's de lokale integratie zou moeten bevorderen, zien we dat in werkelijkheid de meerderheid van de hervestigde vluchtelingen uiteindelijk een woning vinden in een andere gemeente, waardoor zij in hun nieuwe woning weer helemaal opnieuw moeten beginnen. Een nieuwe school voor de kinderen, een nieuwe assistent bij het OCMW, een nieuwe wijk met nieuwe bureaus: voor mensen die op een korte periode al twee keer alles hebben moeten achterlaten, is dit een heel grote uitdaging.

De **toegang tot kwaliteitsvolle en betaalbare huisvesting is ook voor de deelnemers aan de focusgroepen een enorme uitdaging**. Alle deelnemers getuigden over moeilijkheden daarmee. Mensen doen daarvoor beroep op sociaal assistenten, vrijwilligers, ngo's en hun eigen netwerk. Een aantal mensen getuigden over mensen in hun netwerk die uiteindelijk enkel een plaats konden vinden door tussenpersonen te betalen.

Integratie

Tot 2017 stonden de ngo's Caritas en Convivial in voor de individuele ondersteuning van hervestigde personen in België. Voor een periode van twee jaar na de aankomst verzorgden ze een cultuurgevoelige begeleiding. Zo zochten ze mee naar een individuele woning, ondersteunden bij het creëren van een netwerk, lokale integratie, enz. De organisatie kon hiervoor steunen op een jarenlange ervaring met de doelgroep met oog voor de culturele eigenheid en de verwachtingen van de hervestigde vluchtelingen.

De financiering voor dat programma werd in april 2017 stopgezet. Caritas International waarschuwde toen al voor de gevolgen. 'De kans bestaat dat een vluchteling van zodra hij erkend is, alleen zal moeten instaan voor zijn integratie. Onze ervaring leert echter dat een specifieke, kwaliteitsvolle begeleiding op maat van de kwetsbaarheden een noodzaak is. Hervestigde vluchtelingen zijn zeer kwetsbaar. In het nieuwe model hebben ze heel weinig tijd om zich aan te passen aan ons land.'

Ook het onderzoek van Myria wees op de noodzaak van het programma. 'Dit betekent dat deze vorm van ondersteuning in toekomstige hervestigingsprogramma's zeker aangehouden dient te worden. Het onderzoek benadrukte de noodzaak om mensen op lange termijn – soms intensief – te begeleiden in hun zoektocht naar een kwalitatieve huisvesting. Myria pleitte er zelfs voor om 'de ondersteuning vanuit de NGO's ook op langere termijn in te zetten, weliswaar meer op een ad hoc basis, waar er vragen en specifieke noden zijn.'⁷⁷

Vandaag bestaat er enkel nog specifieke ondersteuning in de vorm van groepssessies: het project 'P2P support voor hervestigde vluchtelingen' dat door Caritas wordt uitgevoerd in samenwerking met Fedasil. Caritas doet dat door informatie te verstrekken, groepssessies te organiseren over thema's als omgaan met een nieuwe cultuur of budgetbeheer, en door mensen via een online platform in contact te brengen met hervestigde vluchtelingen die dezelfde moedertaal hebben, al langer in ons land zijn en onze taal en gebruiken kennen. Dit programma wordt sterk geapprecieerd door de deelnemers aan de focusgroepen. Een deelnemer **getuigt**: *'die sessies zijn als een venster op de wereld. Ze laten toe om optimistisch te zijn'*.

Veel deelnemers aan onze focusgroepen hebben het moeilijk met hun integratie in België. Er is duidelijk een tekort aan gespecialiseerde ondersteuning. Er zijn de problemen op vlak van huisvesting. Maar ook op vlak van **tewerkstelling** zijn er veel drempels. De zoektocht naar werk verloopt moeilijk. Mensen die voordien een bepaalde opleiding genoten vinden geen tewerkstelling die aansluit bij hun expertise (vb. jobaanbod als schoonmaker voor iemand met jarenlange ervaring als decorbouwer). Een minderheid van de mensen die wij spraken is aan het werk. Het feit dat de mensen die wij spraken allemaal vrij recent in België toekwamen (vooral 2018 en 2019) speelt daarin natuurlijk een belangrijke rol. Deelnemers getuigden ook over moeilijkheden in de **toegang tot taallessen** tijdens de corona-crisis.

Extra inspanningen voor individuele begeleiding tijdens de jaren na aankomst zijn aangewezen om het programma echt te doen slagen. De specifiek kwetsbare positie van de hervestigde vluchtelingen vraagt om de inzet van extra ondersteuning (bv. psychologische begeleiding, medische ondersteuning). Hervestiging is een domein bij uitstek waar actoren van verschillende beleidsniveaus bij betrokken zijn. Daarom is gecoördineerde aanpak noodzakelijk zodat de verschillende niveaus efficiënt kunnen samenwerken. Een wettelijk kader kan deze rollen vastleggen.

Deze uitdagingen gelden niet alleen voor vluchtelingen die via hervestiging naar België kwamen. Ook voor andere vluchtelingen zijn meer inspanningen nodig op vlak van toegang tot huisvesting en begeleiding. Een beter gecoördineerde aanpak is ook voor die groep noodzakelijk.

**Extra inspanningen voor
individuele begeleiding
tijdens de jaren na aankomst
zijn aangewezen om het
programma echt te doen
slagen**

Gezinshereniging

In lijn met het recht op een gezinsleven beveelt UNHCR aan om alle leden van een gezin samen te hervestigen, ook wanneer het gaat om meerderjarige kinderen. UNHCR vraagt om in de brede zin rekening te houden met financiële en emotionele afhankelijkheid. Toch gebeurt het in de praktijk dat meerderjarige kinderen apart behandeld worden en geen deel uitmaken van de hervestiging. In dat geval pleit UNHCR voor een snelle gezinshereniging eens mensen hervestigd zijn want een langdurige scheiding kan ernstige sociale problemen met zich meebrengen. UNHCR vraagt overheden om in hun wetgeving en praktijken rond gezinshereniging een zekere flexibiliteit toe te passen. Vaak zijn mensen op de vlucht niet in de mogelijkheid om de juiste reisdocumenten voor te leggen. Wanneer bepaalde documenten ontbreken moet het mogelijk zijn om alternatieve bewijzen van familiale banden in aanmerking te nemen.⁷⁸ Zes van de elf deelnemers aan de focusgroepen getuigden dat zij wachtten op de hereniging met minstens één van hun familieleden. In één gezin kon de 20-jarige zoon niet met de rest van zijn familie worden hervestigd als gevolg van administratieve problemen op het moment van vertrek. De ouders werden voor de keuze geplaatst om in te gaan op het aanbod van hervestiging of samen met hun zoon in Turkije te blijven. In de hoop op een snelle hereniging na aankomst in België stemden zij in met de hervestiging, maar de procedure voor gezinshereniging sleepte al meer dan een jaar aan. Ondertussen proberen zij hun zoon in Turkije te helpen door af en toe een beetje geld op te sturen maar de situatie blijft extreem moeilijk.

4. AANBEVELINGEN

UITGANGSPUNTEN:

Bij de aanbevelingen die we voor de Belgische hervestiging naar voor schuiven vertrekken we vanuit de volgende uitgangspunten.

- Hervestiging is één instrument van veilige en legale toegang voor mensen op de vlucht. Het is een puzzelstuk in een reeks **andere inspanningen** van de overheid voor de bescherming van vluchtelingen, zowel in het nationaal asielbeleid als op Europees en internationaal niveau. Zo pleiten we voor een **coherent en transparant beleid rond humanitaire visa** en een **versoepeling van de procedure en criteria voor gezinshereniging**.
- De versterking van het Belgische programma voor hervestiging mag **op geen enkele manier afbreuk doen aan het recht om in België een verzoek in te dienen om internationale bescherming**. Het recht om asiel aan te vragen is verankerd in de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens, het VN-Vluchtelingenverdrag en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Hervestiging blijft een programma dat grotendeels afhankelijk is van de welwillendheid van regeringen. Australië toont de risico's van een asielbeleid dat enkel focust op hervestiging. Het land probeerde jarenlang haar repressieve migratiebeleid (met brutale offshore detentie) een humaan gezicht te geven in de vorm van vrij hoge hervestigingsaantallen. In oktober 2020 besliste de regering plots om jaarlijks 5.000 plaatsen in dat hervestigingsprogramma te schrappen.⁷⁹
- **Complementaire toegangswegen** moeten effectief complementair zijn. We verwelkomen projecten van community sponsorship maar die moeten **additioneel** gebeuren, bovenop faire hervestigingsdoelstellingen. Ze ontslaan de overheid in geen geval van haar verantwoordelijkheid ten aanzien van mensen op de vlucht. Een structureel hervestigingsbeleid in handen van de overheid biedt de meeste zekerheid voor mensen met recht op bescherming.
- Het opschalen van het hervestigingsprogramma houdt ook in dat het programma in staat is om mensen **kwalitatief op te vangen en te begeleiden** zodat zij in België effectief een toekomst kunnen uitbouwen. Extra inspanningen zijn nodig voor individuele begeleiding op langere termijn.
- Er is **nood aan een wettelijk kader voor hervestiging**. Er bestaan momenteel geen juridisch bepalingen voor hervestiging: noch voor het **vastleggen van de Belgische hervestigingsengagementen**, noch voor de **hervestigingsprocedure**.⁸⁰ UNHCR vraagt België om hiervoor een wettelijk kader uit te werken.⁸¹ Zo'n kader komt niet alleen de transparantie ten goede, maar leidt er ook toe dat het proces vlot kan verlopen en daardoor ook efficiënter zal zijn. Scenario's

waarbij de bevoegde staatssecretaris het proces eenzijdig on hold kan zetten, zijn zoveel mogelijk te vermijden. Ook het Europese Migratienetwerk stelt dat een sterk wettelijk kader de efficiëntie van het hervestigingsproces met betrekking tot de visumaanvraag, asielregistratie, en afgifte van het vluchtelingencertificaat kan verbeteren.

Overbodige stappen, zoals het doorlopen van de asielprocedure in België moeten worden weggewerkt. Procedures voor gezinshereniging met hervestigde personen moeten worden vereenvoudigd. Daarnaast vragen we dat ook volgende elementen worden vastgelegd:

- wanneer de regering het quotum voor hervestiging bepaalt en voor welke periode deze beslissing wordt genomen (we pleiten voor meerjarenplannen van telkens drie jaar); welke parameters de regering in aanmerking neemt om tot het quotum te komen (onder 3.3. 'Een groeipad voor de Belgische hervestiging', maken we op basis van een aantal parameters een concrete berekening. Deze parameters kunnen worden opgenomen in een wetgevend kader);
- welke actoren geconsulteerd worden voor het vaststellen van het quotum en profielen. Daaronder kunnen naast UNHCR, CGVS en Fedasil, ook academici en middenveldorganisaties vallen;
- dat de regering het vooropgestelde quotum motiveert en openbaar maakt;
- dat de regering jaarlijks rapporteert aan het Parlement hoe ver het staat met het hervestigingsprogramma, in het bijzonder hoeveel mensen al zijn aangekomen via hervestiging, informatie over de profielen, welke selectiemissies er gepland zijn, de motivatie van eventuele vertragingen in het programma, etc.;
- de omkadering die aan de hervestigden wordt geboden en de rol van de verschillende actoren.

De **uitwerking van het nieuwe Migratiewetboek** biedt de ideale gelegenheid om hervestiging wettelijk te verankeren.

AANBEVELINGEN:

1. Neem een **voortrekkersrol binnen de EU** opdat de lidstaten het aantal vluchtelingen hervestigen dat overeenstemt met 20% van de jaarlijkse hervestigingsnoden die UNHCR naar voren schuift.
2. Maak het hervestigingsprogramma structureel, met engagementen die vastgelegd zijn over meerdere jaren.

3. Creëer een **wettelijk kader**, zowel wat betreft het beslissingsproces voor het Belgische engagement, als voor de procedure.
4. Hervestig minstens 8.821 personen over een periode van drie jaar. Dit kan gebeuren via een groeipad. Voorzie daarnaast ook voldoende plaatsen voor emergency resettlement (noodgevallen, of mensen met een dringende hervestigingsnood).
5. Voorzie voldoende plaatsen en budget voor hervestiging van vluchtelingen **uit Afrikaanse landen**. Onder meer in de Grote Meren regio, Zuid-Soedan, Soedan, Somalië en de Centraal Afrikaanse Republiek.
6. Geef voorrang aan mensen in de meest kwetsbare posities. **Integratiepotentieel criteria mogen niet meespelen** bij hervestiging.
7. Maak **extra middelen vrij voor de begeleiding en duurzame integratie** van hervestigde vluchtelingen in onze samenleving, en voorzie daarin een rol voor het middenveld.
 - a. Hervestigde vluchtelingen moeten zo snel mogelijk, liefst onmiddellijk na aankomst in België, worden overgebracht naar een **duurzame individuele woning**.
 - b. Zorg voor **individuele begeleiding van de doelgroep, op maat**, met ondersteuning van ervaren organisaties uit het middenveld en dit voor een termijn van 18 maanden, vergelijkbaar met het model van voor 2017.
8. Zorg voor een goede **monitoring** van het hervestigingsprogramma dat ook in de jaren na aankomst de vinger aan de pols houdt over het welzijn van hervestigde personen.

EINDNOTEN

- 1 See UNHCR, Global Trends Report 2020. <https://www.unhcr.org/statistics/unhcrstats/60b638e37/global-trends-forced-displacement-2020.html>
- 2 Daarnaast promoot de VN ook lokale integratie en veilige, vrijwillige en waardige terugkeer. UNHCR Durable Solutions for Refugees. <https://www.unhcr.org/50a4c17f9.pdf>
- 3 UNHCR Global Trends Report 2020. <https://www.unhcr.org/statistics/unhcrstats/60b638e37/global-trends-forced-displacement-2020.html>
- 4 UNHCR Global Trends Report 2019. <https://www.unhcr.org/be/wp-content/uploads/sites/46/2020/07/Global-Trends-Report-2019.pdf>
- 5 UNHCR Projected Global Resettlement Needs 2021. <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/5ef34bf7.pdf>
- 6 UNHCR, Global Trends Report 2019. <https://www.unhcr.org/5ee200e37.pdf>
- 7 UNHCR, Projected Global Resettlement Needs 2021. <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/5ef34bf7.pdf>
- 8 Brussels Conference, Co-chairs Declaration. <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2020/06/30/brussels-iv-conference-on-supporting-the-future-of-syria-and-the-region-co-chairs-declaration/>
- 9 UNHCR, New York Declaration for Refugees and Migrants, 2016. <https://www.unhcr.org/new-york-declaration-for-refugees-and-migrants.html>
- 10 UNHCR, More resettlement needed as only 4.5 per cent of global resettlement needs met in 2019, februari 2020. <https://www.unhcr.org/news/press/2020/2/5e3a81c04/resettlement-needed-only-45-cent-global-resettlement-needs-met-2019.html>
- 11 UNHCR Resettlement Needs 2022. <https://www.unhcr.org/news/press/2021/6/60d32ba44/un-refugee-agency-releases-2022-resettlement-needs.html#:~:text=1.47%20million%20refugees%20will%20be,Needs%202022%20report%20issued%20today>
- 12 UNHCR, Global Compact on Refugees, 2018. <https://www.unhcr.org/the-global-compact-on-refugees.html>
- 13 UNHCR, The Three-Year Strategy (2019-2021). <https://www.unhcr.org/5d15db254.pdf>
- 14 Martin Wagner, Networks and mobility: A case for complementary pathways, juni 2021. <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/D084-TPB-Networks-and-mobility-Wagner-Katsiaficas-2021-v01p-2021-6-15.pdf>
- 15 Europees Parlement, EU Resettlement Framework. <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-towards-a-new-policy-on-migration/file-jd-eu-resettlement-framework>
- 16 Europese Commissie, Union Resettlement Framework. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/factsheet_-_union_resettlement_framework.pdf
- 17 ECRE, Untying the EU Resettlement Framework, 2016. <https://www.ecre.org/wp-content/uploads/2016/10/Policy-Note-01.pdf>
- 18 <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-towards-a-new-policy-on-migration/file-jd-eu-resettlement-framework>
- 19 Europees Parlement, EU Resettlement Framework. <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/202012071-PR93209/deal-on-eu-funds-for-common-asylum-migration-and-integration-policies-up-to-2027>
- 20 Europese Commissie, Recommendation on legal pathways to protection in the EU, september 2020. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/commission_recommendation_on_legal_pathways_to_protection_in_the_eu_promoting_resettlement_humanitarian_admission_and_other_complementary_pathways.pdf
- 21 Europese Commissie, A fresh start on migration: Building confidence and striking a new balance between responsibility and solidarity, september 2020. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1706
- 22 UNHCR, More resettlement needed as only 4.5 per cent of global resettlement needs met in 2019, februari 2020. <https://www.unhcr.org/news/press/2020/2/5e3a81c04/resettlement-needed-only-45-cent-global-resettlement-needs-met-2019.html>
- 23 UNHCR Resettlement Needs 2022. <https://www.unhcr.org/news/press/2021/6/60d32ba44/un-refugee-agency-releases-2022-resettlement-needs.html#:~:text=1.47%20million%20refugees%20will%20be,Needs%202022%20report%20issued%20today>
- 24 Het engagement voor alle landen samen lag al onder de 50.000. UNHCR. <https://www.unhcr.org/news/press/2021/1/600e79ea4/refugee-resettlement-record-low-2020-unhcr-calls-states-offer-places-save.html>

- 25 ECRE e.a, Joint Statement: The Pact on Migration and Asylum, oktober 2020. <https://www.ecre.org/the-pact-on-migration-and-asylum-to-provide-a-fresh-start-and-avoid-past-mistakes-risky-elements-need-to-be-addressed-and-positive-aspects-need-to-be-expanded/>
- 26 UNHCR, Global Trends Report 2019. <https://www.unhcr.org/5ee200e37.pdf>
- 27 PEW Research, U.S. on track to reach Obama administration's goal of resettling 110,000 refugees this year, januari 2017. <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/01/20/u-s-on-track-to-reach-obama-administrations-goal-of-resettling-110000-refugees-this-year/>
- 28 UNHCR, Resettlement Data Finder. <https://rsq.unhcr.org/en/#wW2l>
- 29 Witte Huis, Statement by President Joe Biden on Refugee Admissions, mei 2021. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/05/03/statement-by-president-joe-biden-on-refugee-admissions/>
- 30 11.11.11, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Pushed Back, maart 2021. <https://11.be/pushbacks>
Amnesty International, Greece: Violence, lies and pushbacks, juni 2021. https://www.amnesty-international.be/nieuws/griekenland-pushbacks-en-geweld-langs-griekse-grens-is-standaard-beleid?fbclid=IwAR27tYuE13hD9HMgNbyhAxR2Y-JHQxgTMjCW6jqvK0iomiSbKJQiNWsu_zBE
UN Special Rapporteur, Report on the human rights impact of pushbacks, juni 2021. <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Migration/SRMigrants/Pages/Pushback-practices.aspx>
- 31 Europese Commissie, Recommendation on legal pathways to protection in the EU, september 2020. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/commission_recommendation_on_legal_pathways_to_protection_in_the_eu_promoting_resettlement_humanitarian_admission_and_other_complementary_pathways.pdf
- 32 EU Turkey Statement, maart 2016. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/>
- 33 Europese Commissie, EU-Turkey Statement Three years on, maart 2019. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20190318_eu-turkey-three-years-on_en.pdf
- 34 Lijst van 46 landen die volgens de VN extreem kwetsbaar zijn op basis van een aantal economische en sociale criteria. <https://unctad.org/topic/least-developed-countries/list>
- 35 UNHCR, Global Trends Report, 2019. <https://www.unhcr.org/be/wp-content/uploads/sites/46/2020/07/Global-Trends-Report-2019.pdf>
- 36 Europese Commissie, Overall figures of immigrants in European society, januari 2020. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-of-life/statistics-migration-europe_en#:~:text=Refugees%20in%20Europe,-Based%20on%20data&text=26%20million%20refugees%20and,45.7%20million%20internally%20displaced%20persons
- 37 11.11.11, Vluchtelingen in Syrië en Libanon zitten in uitzichtloze situatie, oktober 2020. <https://11.be/verhalen/vluchtelingen-syrie-en-libanon-zitten-uitzichtloze-situatie>
- 38 11.11.11, Nieuw onderzoek 11.11.11 trekt aan alarmbel over situatie in Libanon, februari 2021. <https://11.be/verhalen/nieuw-onderzoek-111111-trekt-aan-alarmbel-over-situatie-libanon>
- 39 WFP, WFP cuts refugees food rations as funding declines, December 2020. <https://www.wfp.org/news/wfp-cuts-refugees-food-rations-uganda-funding-declines>
- 40 Fedasil, jaarverslag 2020. https://www.fedasil.be/sites/default/files/jaarverslag_2020.pdf
- 41 * Onder voorbehoud van voldoende opvangcapaciteit. Fedasil, Hervestiging on hold. <https://www.fedasil.be/nl/nieuws/hervestiging/hervestiging-van-vluchtelingen-hold>
- 42 Fedasil, 156 Syriërs hervestigd in België, februari 2021. <https://www.fedasil.be/nl/nieuws/hervestiging/156-syriers-hervestigd-belgie>
- 43 Fedasil, Cijfers hervestiging. Geraadpleegd op 25/06/2021. https://www.fedasil.be/sites/default/files/content/download/files/20210625_heverstiging_nl.pdf
- 44 Regering De Croo, Regeerakkoord, september 2020. https://www.belgium.be/sites/default/files/Regeerakkoord_2020.pdf
- 45 Algemene Beleidsnota Asiel en Migratie, november 2020. <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/1580/55K1580014.pdf>
- 46 Fedasil, cijfers hervestiging. https://www.fedasil.be/sites/default/files/hervestiging_122019.pdf
- 47 UNHCR, Projected Global Resettlement Needs 2022. <https://www.unhcr.org/protection/resettlement/60d320a64/projected-global-resettlement-needs-2022.html>

- 48 Caritas International, "Community sponsorship" voor hervestigde vluchtelingen, oktober 2020. <https://www.caritasinternational.be/nl/projects/asiel-migratie/community-sponsorship-voor-hervestigde-vluchtelingen/>
- 49 Caritas International, Een solidaire onthaalgroep voor Syrische vluchtelingen: "ik heb er zelf ook veel deugd van", november 2020. <https://www.caritasinternational.be/nl/asiel-migratie/een-solidaire-onthaalgroep-voor-syrische-vluchtelingen-ik-heb-er-zelf-ook-veel-deugd-van/>
- 50 Government of Canada, By the numbers – 40 years of Canada's Private Sponsorship of Refugees Program, april 2019. <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/news/2019/04/by-the-numbers-40-years-of-canadas-private-sponsorship-of-refugees-program.html>
- 51 Lisa Kaida, The long-term economic integration of resettled refugees in Canada, juni 2019. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1369183X.2019.1623017?journalCode=cjms20>
- 52 Michaela Hynie, What Role Does Type of Sponsorship Play in Early Integration Outcomes? Syrian Refugees Resettled in Six Canadian Cities, oktober 2019. <https://www.erudit.org/en/journals/refuge/2019-v35-n2-refuge04887/1064818ar/>
- 53 Refugees Deeply, Private Sponsorship is not panacea for refugee integration, april 2017. <https://deeply.thenewhumanitarian.org/refugees/community/2017/04/04/private-sponsorship-not-panacea-for-refugee-integration-researchers>
- 54 Ook voor vluchtelingen buiten het hervestigingsprogramma moet een complementaire inzet van vrijwilligers met het oog op lokale participatie gestimuleerd worden.
- 55 UNHCR, Annual Tripartite Consultations on Resettlement, juni 2007. <https://www.unhcr.org/46822cea2.pdf>
- 56 Myria, De ervaringen van hervestigde vluchtelingen, april 2017. https://www.myria.be/files/170425_De_ervaringen_van_hervestigde_vluchtelingen_FINAL_NL.pdf
- 57 Zie onder meer Euromed Rights Pushbacks and expulsions from Cyprus and Lebanon, april 2021. https://euromedrights.org/wp-content/uploads/2021/04/EN_Chapter-6-Pushbacks-and-expulsions-from-Cyprus-and-Lebanon_LAYOUT.pdf en Euromed Rights, Turkey Report, maart 2021. https://euromedrights.org/wp-content/uploads/2021/03/EN_Chapter-7-Turkey_Report_Migration.pdf
- 58 European University Institute, Refugee Resettlement in the EU: The capacity to do it better and to do it more, april 2013. https://www.ecri.org/wp-content/uploads/2016/03/00013_20140108160733_knowresetr-2013-04.pdf
- 59 UNHCR, Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a Union Resettlement Framework and amending Regulation (EU) No 516/2014 of the European Parliament and the Council UNHCR's Observations and Recommendations, November 2016. <https://www.refworld.org/docid/5890b1d74.html>
- 60 UNHCR Projected resettlement needs 2022. <https://www.unhcr.org/protection/resettlement/60d320a64/projected-global-resettlement-needs-2022.html>
- 61 UNHCR Projected resettlement needs 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021.
- 62 Europees Parlement, voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een Uniekader voor hervestiging en tot wijziging van Verordening, oktober 2017. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0316_NL.html
- 63 Europese Commissie, Aanbeveling (EU) 2015/914 van de Commissie van 8 juni 2015 over een Europese hervestigingsregeling, augustus 2015. <https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/004ba57e-1188-11e5-8817-01aa75ed71a1>
- 64 Eurostat, Gross domestic product at market prices, Geraadpleegd: 15/06/2021. <https://ec.europa.eu/eurostat/data-browser/view/tec00001/default/table?lang=en>
- 65 Eurostat, Population. Geraadpleegd: 15/06/2021. https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_en#:~:text=such%20as%20education.-,Size%20and%20population,country%20and%20Malta%20the%20smallest
- 66 $\bar{A}b$ = Aandeel België 2020, A_b = Aandeel België 2014, \bar{p} = Populatie België/EU 2020, p = Populatie België/EU 2014, \bar{G} = BBP België/EU 2020, G = BBP België/EU 2014.
- 67 Institute for Social Research, Selection Criteria in Refugee Resettlement, maart 2021. <https://norceresearch.brage.unit.no/norceresearch-xmlui/bitstream/handle/11250/2758922/Refugee%2bResettlement.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- 68 Nathalie Welfens, Whose (in)security counts in crisis? Selection categories in Germany's humanitarian admission programmes before and after 2015, mei 2021. <https://link.springer.com/article/10.1057/s41311-021-00311-6>
- 69 Nathalie Welfens, Saskia Bonjour, Families First? The Mobilization of Family Norms in Refugee Resettlement, November 2020. <https://academic.oup.com/ips/article/15/2/212/5959724>
- 70 UNHCR. <https://www.unhcr.org/524c31666.pdf>

- 71 Myria, De ervaringen van herevestigde vluchtelingen, april 2017. https://www.myria.be/files/170425_De_ervaringen_van_hervestigde_vluchtelingen_FINAL_NL.pdf
- 72 EMN Belgium, Resettlement and Humanitarian admission in Belgium, december 2016. https://emnbelgium.be/sites/default/files/publications/Resettlement%20and%20Humanitarian%20Admission%20in%20Belgium%20dec2016_0.pdf
- 73 UNHCR, UNHCR Resettlement Handbook, 2011. <https://www.unhcr.org/46f7c0ee2.pdf>
- 74 New Africa Daily, For Ugandan LGBTQ refugees resettlement delays are matter of life and death, mei 2020. <https://newafricadaily.com/ugandan-lgbtq-refugees-kenya-resettlement-delays-are-matter-life-and-death>
- 75 UNHCR, UNHCR Resettlement Handbook, 2011. <https://www.unhcr.org/46f7c0ee2.pdf>
- 76 Myria, De ervaringen van herevestigde vluchtelingen, april 2017. https://www.myria.be/files/170425_De_ervaringen_van_hervestigde_vluchtelingen_FINAL_NL.pdf
- 77 Myria, De ervaringen van herevestigde vluchtelingen, april 2017. https://www.myria.be/files/170425_De_ervaringen_van_hervestigde_vluchtelingen_FINAL_NL.pdf
- 78 UNHCR, UNHCR Resettlement Handbook, 2011. <https://www.unhcr.org/46f7c0ee2.pdf>
- 79 Refugee Council of Australia, Media release: Cut to Australian resettlement robs refugees of hope at a time of global crisis, oktober 2020. <https://www.refugeecouncil.org.au/media-release-cut-to-australian-resettlement-robs-refugees-of-hope-at-a-time-of-global-crisis/>
- 80 Er zijn geen verwijzingen naar hervestiging in de vreemdelingenwet, de opvangwet, of andere Belgische regelgeving.
- 81 UNHCR, Mémorandum en matière de protection des réfugiés, des bénéficiaires de la protection subsidiaire et des apatrides en Belgique, juni 2014. <https://www.refworld.org/docid/541fc8c84.html>

CONTACT

FLOR DIDDEN

Beleidsmedewerker migratie 11.11.11

Flor.Didden@11.be

11.11.11

Koepel van Internationale Solidariteit

Vlasfabriekstraat 11

1060 Brussel

www.11.be